

10 jaar Erfgoedlijnen

De 7 erfgoedlijnen in beeld

Beleven

De kracht van netwerken

De 7 erfgoedlijnen in woord

Benutten

Beschermen

En meer..!

De zeven erfgoedlijnen

- Atlantikwall
- De Neder-Germaanse Limes
- Historisch Haringvliet
- Landgoederenzone
- Oude Hollandse Waterlinie
- Trekvaarten
- Waterdriehoek

Atlantikwall

Duitse verdedigingslinie langs de kust

Trekvaarten

Hollands Welvaren, de intercity van de Gouden Eeuw

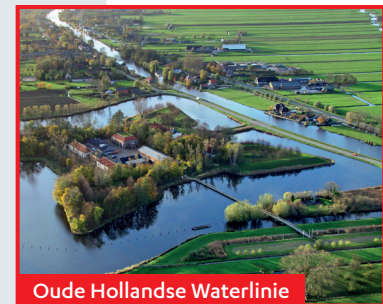
Landgoederenzone

Hollands Buiten, groen lint van landgoederen en buitenplaatsen

De Neder-Germaanse Limes

De Romeinse grens in Zuid-Holland

Oude Hollandse Waterlinie

Water als wapen, 350 jaar oude waterverdedigingssysteem

Historisch Haringvliet

Het leven tussen en met het water, als vriend en vijand

Waterdriehoek

Kinderdijk, Biesbosch en Dordrecht, verbonden door de rivieren

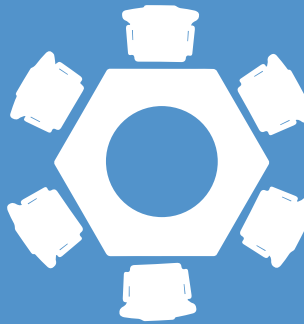
Verdrag van Faro

De erfgoedlijnen in Zuid-Holland zijn een goed voorbeeld van een erfgoedparticipatie-aanpak, zoals vastgelegd in het Verdrag van Faro (2005).

De kracht van netwerken

700 projecten

7 erfgoedtafels
7 onafhankelijke voorzitters
300 partners
7 visies

Gebiedsgericht

Draagvlak

projecten:	
vrijwilligersinzet	
1/3 subsidie	2/3 co-financiering

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totaal
Atlantikwall	14	10	9	11	10	10	9	7	11	11	101
Historisch Haringvliet	7	6	11	11	9	8	9	8	7	15	88
Landgoederenzone	8	13	13	18	21	20	18	14	16	13	149
De Neder-Germaanse Limes	3	7	6	11	12	6	5	3	10	8	71
Oude Hollandse Waterlinie	8	5	7	12	12	12	11	12	15	10	103
Trekvaarten	7	10	11	11	12	12	8	10	10	8	99
Waterdriehoek	10	4	6	6	4	4	4	6	6	5	55
Totaal	57	55	63	80	80	72	64	60	75	69	676

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totaal
3.705.168	3.704.242	3.848.664	4.256.548	5.233.925	4.545.530	3.175.879	3.720.192	3.374.123	3.340.345	38.904.616

Beschermen

Stadhuis Nieuwpoort
Restauratie, renovatie en herinrichting van het stadhuis.
Oude Hollandse Waterlinie

Restauratie Zwammerdam schepen Restauratie met behulp van experts, vrijwilligers en participatie vanuit groepsarrangementen.

Neder-Germaanse Limes

Oranjehotel Scheveningen
Herbestemming van gevangenis Tweede Wereldoorlog naar nationaal herinneringscentrum. Feestelijk geopend door Koning Willem-Alexander (2019).

Atlantikwall

Beeld Arjen de Jager

Landgoed Keukenhof Restauratie van het kasteel, bijgebouwen en herstel tuinen. Met inzet van leerling restaurateurs bij het koetshuis en de Frederikshof.

Landgoederenzone

Schroevendok Dordrecht

Restauratie van rijksmonumentaal schroevendok. Inrichting voor scheepsreparatie in een binnenhaven.

Waterdriehoek

Restauratie historische Stadskraan Vlaardingen

Herbouwd voor educatief gebruik door Stichting Stadskraan.

Trekvaarten

Fort Buitensluis, Numansdorp

Restauratie en herbestemming recent gestart. Van goed bewaard geheim naar sprankelend waterfort.

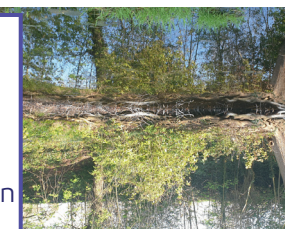
Historisch Haringvliet

Erfgoeddeal klimaat-robuste buitenplaatsen

Op weg naar meer klimaatbestendig groen en blauw op landgoederen en buitenplaatsen.

Landgoederenzone

[terug naar inhoud](#)

Beleven

Sculptuur Legionair

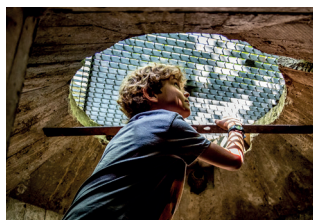
Een Romeinse legionair van cortenstaal langs de N11.

Neder-Germaanse Limes

Bunkerdag

Jaarlijks evenement waarbij vele bunkers worden opengesteld voor publiek. Nu ook internationaal!

Atlantikwall

Beeld stichting stelling33

Ton Jelsma

Bezoekerspaviljoen Hof van Duivenvoorde

Aantrekkelijk en geliefd info- en horecapunt voor bezoekers.

Landgoederenzone

Atlas van de trekvaarten in Zuid-Holland

De Atlas van de Trekvaarten

Publieksgerichte publicatie over de trekvaarten in West-Nederland. Eerste complete overzicht van het trekvaarten-netwerk.

Trekvaarten

350 jaar Oud Hollandse Waterlinie

Jubileumjaar met tentoonstellingen, evenementen en een duurzaam educatiepakket.

Oude Hollandse Waterlinie

Beeld Arjen de jager

Stichting Werelderfgoed

Kinderdijk Historisch schip Jantina verduurzaamd met elektromotoren. Kan nu 50 personen vervoeren, onder wie mindervaliden.

Waterdriehoek

Landschapstentoonstelling 'Ooggetuigen van de Watersnood'

Verhaal van ooggetuigen op 11 plekken verteld.

Historisch Haringvliet

Fortresse Holland Openluchtmuseum in Hellevoetsluis waar maritieme historie, kustverdediging en erfgoed samenkomen.

Historisch Haringvliet

Speeltoestel

Prins Frederiks koets, op landgoed de Paauw in Wassenaar.

Landgoederenzone

terug naar inhoud

Benutten

Plaatsing historische NKM-kraan

De kraan houdt de geschiedenis van de scheepsindustrie (scheepsreparatie en -sloop) in leven in Hendrik-Ido-Ambacht.

Waterdriehoek

Beeld stichting stelling33

Cocondo Bunker Bunker op duurzaam en ecologische wijze omgebouwd tot betekenisvolle verblijfplaats (duinen van Hoek van Holland) Nu te boeken.

Atlantikwall

Erfgoeddeal Linielandschap

Erfgoed Oude/Nieuwe Hollandse Waterlinie meegenomen in integraal dijkontwerp. Waterveiligheid, ruimtelijke kwaliteit en recreatief.

Oude Hollandse Waterlinie

Historische Scheepstimmerwerf

Klaas Hennepoel Traditionele Botenbouw Academie met openstelling werf om oude scheepsambachten te tonen.

Trekvaarten

Zorginstelling Hooge Burch in Zwammerdam waarvoor bewoners worden betrokken bij eerder gevonden Limes erfgoed (w.o. workshops en de Limes Classic fietstoertocht).

Neder-Germaanse Limes

Fort Wierickerschans

Verval een halt toegeroepen door er een multifunctioneel centrum van te maken.

Oude Hollandse Waterlinie

Meerdere Atlantikwallmusea langs de kust

Bunkers opengesteld voor publiek. Deze musea floreren dankzij (steeds jongere) vrijwilligers!

Atlantikwall

Cichoreifabriek Ceres Ouddorp

Restauratie en herbestemming van verschillende gebouwen, waaronder in het pakhuis een bierbrouwerij en proeflokaal.

Historisch Haringvliet

Villa Ockenburgh

Van verloederde locatie naar bruisende (horeca) plek. Met dank aan de tomeloze inzet van de stichting, vrijwilligers en buurtbewoners.

Landgoederenzone

terug naar inhoud

De zeven erfgoedlijnen in woord

De Atlantikwall maakt van het Zuid-Hollandse deel van de vroegere Duitse verdedigingsstructuur, een herinneringslandschap. Dit betreft niet alleen de overgebleven bunkers, de enige zichtbare getuigen van deze ingrijpende periode, maar ook talloze gebeurtenissen en verhalen die we kunnen en moeten blijven vertellen.

Historisch Haringvliet (voorheen erfgoedlijn Goeree-Overflakkee) betreft het gebied van de oeverzones van Goeree-Overflakkee, Hoeksche Waard incl. Tiengemeten en Voorne-Putten incl. de vestingsteden Brielle en Hellevoetsluis en de Bernisse. Het leven tussen en met het water als vriend en vijand staat hier centraal.

De Landgoederenzone vertelt het verhaal van de adel en welvarende stedelingen die tijdens de Gouden Eeuw een zomerverblijf bouwden buiten de stad. Langs (voornamelijk) de binnenduinrand (Westland – Hillegom) gaat het om de buitenplaatsen, landgoederen en kastelen met bijbehorende elementen als oranjerieën, koetshuizen en de historische parkaanleg.

De Limes is de grens van het voormalige Romeinse rijk. Deze noordgrens loopt dwars door de provincie Zuid-Holland en is het grootste archeologische monument in Nederland (van Nijmegen tot Katwijk). De erfgoedlijn richt zich op het goed beschermen en waar mogelijk zichtbaar en beleefbaar maken van belangrijke plekken uit deze geschiedenis.

De Oude Hollandse Waterlinie De Oude Hollandse Waterlinie diende als verdediging van Holland in de 17e en 18e eeuw en is het grootste watervedigingsstelsel dat ooit in werking werd gezet. Het bestaat uit vestingsteden, dijken, schansen en forten. Restanten hiervan zijn terug te vinden in het cultuurlandschap van het Groene Hart.

De Trekvaarten gaat over de 'Intercity van de Gouden eeuw' en het Hollands Welvaren. De door de mens gegraven waterverbindingen met de trekschuiten- en jaagpadenstructuur waren de belangrijkste manier van transport tussen de opkomende Hollandse steden Haarlem, Leiden, Delft en Rotterdam/Maassluis/Vlaardingen. De nadruk ligt op de historie van de handel en nijverheid van de oude Hollandse steden.

De Waterdriehoek wordt gevormd door UNESCO werelderfgoed Kinderdijk, Nationaal Park de Biesbosch en de Drechtsteden. De verbindende geografische elementen zijn de grote rivieren de Merwede, Noord, Oude Maas en hun oevers, waarmee het verhaal van het water wordt verteld. De focus van de erfgoedlijn Waterdriehoek ligt op maritiem-industrieel erfgoed.

[terug naar inhoud](#)

En meer...

Nieuw leven voor moestuinen
en historische fruitmuren

Landgoederenzone

De vergeten marine (Kathy Mijnen)

Atlantikwall

Menheerse werf Middelharnis

Historisch Haringvliet

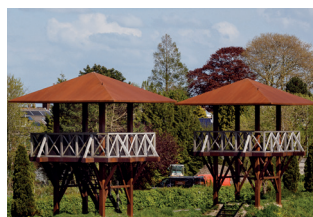
Restauratie
Zakkendragershuis

Trekvaarten

Brugwachtershuisjes Dordrecht

Waterdriehoek

Park Matilo

Neder-Germaanse Limes

Biberbunker

Atlantikwall

Wiegje Beatrijs

Waterdriehoek

Restauratie Berbice

Landgoederenzone

Stilteplek Stellendam

Historisch Haringvliet

Restauratie De Paauw

Landgoederenzone

Belevingsstop
Leiden-Haarlem

Trekvaarten

terug naar inhoud